

1.4. POMOC ZE STRONY BIUR RACHUNKOWYCH DLA FIRM SEKTORA MŚP W ZAKRESIE POZYSKIWANIA FUNDUSZY POMOCOWYCH I DZIAŁALNOŚCI NA RYNKACH UE

Marek Matejun

Funkcjonowanie sektora MŚP w warunkach integracji europejskiej i pomoc biur rachunkowych w tym zakresie

Rozwój sektora MŚP w Polsce po II wojnie światowej przebiegał w sposób bardzo nierównomierny. W okresie gospodarki centralnie planowanej ograniczono znacząco swobodę prywatnej przedsiębiorczości. Jej przejawy występowały jedynie w indywidualnym rolnictwie oraz w sferze prywatnego rzemiosła. Rzeczywisty i dynamiczny rozwój przedsiębiorczości dokonał się dopiero w wyniku zapoczątkowanych po 1989 roku przemian strukturalnych i systemowych polskiej gospodarki. Transformacja ustrojowa i gospodarcza zapoczątkowała wówczas burzliwy rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw, szczególnie w latach 1989–1993, kiedy to nastąpiła prawdziwa „eksplozja przedsiębiorczości”.

Uważa się, że rozwój sektora MŚP *jest jednym z najważniejszych procesów zachodzących w gospodarce polskiej po 1989 roku*. Można powiedzieć, że drobna przedsiębiorczość stała się swego rodzaju znakiem firmowym polskiego kapitalizmu [5, s. 53]. Ocenę taką w znacznym stopniu uzasadnia skala rozwoju – dotyczy on bezpośrednio większości pracujących, a jeśli wziąć po uwagę ich rodziny – dotyczy on większości populacji Polski oraz innych krajów. Małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią bowiem ponad 99% wszystkich przedsiębiorstw w większości rozwiniętych krajów świata [6, s. 9].

W Polsce kategoria małych i średnich przedsiębiorców została wyraźnie wyodrębniona w definicji opartej na właściwościach ilościowych, która znajduje się w *ustawie o swobodzie działalności gospodarczej*. Należy zaznaczyć, że definicja ta spełnia wymogi prawa wspólnotowego i opiera się na przyjętym

w nim rozumowaniu [1, s. 17]. Wyróżniono tu trzy kategorie podmiotów, zaliczanych do sektora MŚP: mikro, małych oraz średnich przedsiębiorców.

Analizując funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw zwraca się uwagę na pozytywne funkcje realizowane przez te podmioty, zarówno w aspekcie gospodarczym, jak również społecznym. Rola małych i średnich przedsiębiorstw jest szczególnie duża w okresie transformacji gospodarczej i ustrojowej. Podstawowym zadaniem dynamicznie rozwijającej się wtedy przedsiębiorczości jest wspomaganie i przyspieszanie towarzyszących tym procesom przemianom, zarówno w wymiarze gospodarczym, jak również społecznym. Powstanie i rozwój sektora MŚP jest również niezbędny do tego, aby upodobnić strukturę rynków i przemysłu do struktury gospodarczej krajów o rozwiniętej gospodarce rynkowej [7, s. 240].

Obecnie sektor małych i średnich przedsiębiorstw uczestniczy w kolejnej fazie swojego rozwoju, jaką jest *integracja gospodarcza i polityczna z Unią Europejską*. Sytuacja ta implikuje wiele konsekwencji dla funkcjonowania tej kategorii przedsiębiorstw, a szanse jakie pojawiają się w wyniku integracji powinny być wykorzystane dla rozwoju oraz wzmocnienia konkurencyjności i innowacyjności tych podmiotów. Do potencjalnych szans wynikających z integracji z Unią Europejską można zaliczyć [3, s. 180]:

- wzrost obrotów,
- wzrost eksportu,
- zwiększenie zatrudnienia,
- rosnący napływ kapitału zagranicznego,
- poprawę infrastruktury technicznej,
- restrukturyzację regionów rolniczych i peryferyjnych,
- wzmocnienie samorządów lokalnych.

Możliwością może tu być między innymi rozpoczęcie lub zwiększenie działania na jednolitym rynku europejskim, czy pozyskanie środków z funduszy pomocowych. Należy pamiętać, iż Unia Europejska dysponuje szerokim wachlarzem działań na rzecz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Problemem może być natomiast zbyt mały zakres informacji o szansach i możliwościach wynikających z integracji oraz ograniczony dostęp do fachowej wiedzy specjalistów.

O skali znaczenia sektora MŚP dla gospodarki narodowej oraz procesów społecznych może świadczyć właśnie fakt opracowywania i wdrażania różnorodnych strategii i *programów wspierających rozwój tego sektora gospodarki*. Programy takie przygotowywane są na różnych poziomach, zarówno międzynarodowym, np. w ramach polityki Unii Europejskiej wobec małych i średnich przedsiębiorstw, na poziomie centralnym - krajowym, jako jeden z częściowych celów polityki makroekonomicznej państwa oraz na szczeblu samorządowym, jako cel działań i programów jednostek samorządu terytorialnego. Ich wykonanie zapewniają instytucje pomocowe, które wdrażają programy i ponoszą odpo-

wiedzialność za ich realizację. Działają one na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym (wojewódzkim) a także na szczeblu lokalnym, jako instytucje bezpośrednio współpracujące z małymi i średnimi przedsiębiorstwami. Znaczna część organizacji działających na rzecz przedsiębiorczości działa na zasadach niekomercyjnych. Wśród tych instytucji można wyróżnić takie jednostki świadczące usługi na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw, jak organizacje pozarządowe, organizacje przedsiębiorców, a także instytuty badawcze, czy placówki akademickie [4, s. 45].

Małe i średnie firmy powinny zatem współpracować z instytucjami z otoczenia biznesu w celu wykorzystania szans wynikających z procesów integracji. Wyniki badań wskazują jednak, że często poziom tej współpracy nie jest wystarczający [zob. np. 3, s. 198]. Pewnym kierunkiem działania może być nawiązanie współpracy w tym zakresie z instytucjami, które stale współpracują z firmami sektora MŚP. Przykładem mogą być biura rachunkowe, realizujące zadania z zakresu outsourcingu rachunkowości i doradztwa podatkowego. Wyniki badań Instytutu Gallupa prowadzone na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości wskazują, że firmy sektora MŚP dość powszechnie korzystają z usług biur rachunkowych. Usługi z zakresu rachunkowości i doradztwa podatkowego, świadczone przez firmy zewnętrzne są najbardziej popularne w przypadku małych przedsiębiorstw zatrudniających do 49 pracowników. Natomiast skala tego zjawiska w odniesieniu do firm średniej wielkości gwałtownie maleje [2, s. 203].

Celem artykułu jest prezentacja i ocena roli biur rachunkowych w zakresie pomocy dla firm sektora MŚP w sferze pozyskiwania funduszy pomocowych i działalności na rynkach Unii Europejskiej.

Biura rachunkowe realizują przede wszystkim zadania bezpośrednio związane z funkcją rachunkowości, takie jak [9, s. 23-24]:

- sporządzanie wszelkiego rodzaju ewidencji rachunkowych i podatkowych dotyczących podatku dochodowego, a także VAT,
- przetwarzanie dostarczonych danych księgowych wejściowych do danych wyjściowych, potrzebnych do stworzenia wszelkiego rodzaju deklaracji podatkowych,
- prowadzenie całościowe lub częściowe spraw pracowniczych małych firm,
- przetwarzanie danych osobowych potrzebnych do stworzenia deklaracji ZUS,
- przetwarzanie danych potrzebnych do kontaktów z instytucjami finansowymi (takimi, jak banki, firmy leasingowe, fundusze pomocowe)
- oraz funkcją doradztwa podatkowego, obejmującą między innymi takie zadania jak [8, art. 2 ust. 1]:
- udzielanie podatnikom, płatnikom i inkasentom, na ich zlecenie lub na ich rzecz, porad, opinii i wyjaśnień z zakresu ich obowiązków podatkowych,

- prowadzenie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz udzielanie im pomocy w tym zakresie,
- sporządzanie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, zeznań i deklaracji podatkowych lub udzielanie im pomocy w tym zakresie.

Wydaje się jednak, że szeroki zakres zainteresowań oraz wiedza właścicieli i pracowników tych podmiotów pozwala na prowadzenie działalności również w innych obszarach. Można wymienić wśród nich między innymi:

- przekazywanie informacji na temat prawnych i organizacyjnych aspektów działalności na terenie Unii Europejskiej,
- pomoc w wypełnianiu wniosków o pomoc finansową dla potrzeb finansowania europejskiego,
- przygotowywanie biznes planów i studiów wykonalności, niezbędnych w procesie pozyskiwania środków z funduszy europejskich.

Zadania takie mogą w znacznym stopniu ułatwić funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw na jednolitym rynku europejskim. Wydaje się, że między innymi z pomocą biur rachunkowych firmy sektora MŚP mogą uzyskać istotne korzyści rozwojowe oraz zwiększyć zakres i możliwości swojego działania w warunkach integracji europejskiej.

Metodyka badań empirycznych i charakterystyka respondentów

Uwzględniając przedstawione powyżej uwarunkowania podjęto w 2005 roku w Instytucie Zarządzania Politechniki Łódzkiej badania ankietowe na temat roli outsourcingu rachunkowości i doradztwa podatkowego w rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Badania prowadzone były wśród podmiotów zaangażowanych w proces outsourcingu rachunkowości i doradztwa podatkowego – zarówno wśród biur rachunkowych, jak również wśród małych i średnich przedsiębiorstw korzystających z ich usług.

Podstawowym celem badań była analiza i ocena roli outsourcingu w zakresie rachunkowości i doradztwa podatkowego w rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz określenie założeń i wskazówek dla zapewnienia właściwej współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi ten proces. Wśród celów szczegółowych wyznaczono między innymi:

- identyfikację czynników i kierunków rozwoju MŚP, które mogą być stymulowane dzięki outsourcingowi rachunkowości i doradztwa podatkowego,
- określenie korzyści prorozwojowych, możliwych do osiągnięcia dzięki współpracy z biurami rachunkowymi.

Jako obszar przestrzenny badań wyznaczono mikroregion łódzki, określony na podstawie kryterium administracyjnego jako miasto Łódź wraz z sąsiednimi powiatami: łódzkim-wschodnim, brzezińskim, pabianickim oraz zgierskim.

W procesie badawczym wykorzystano obszerne kwestionariusze ankietowe. Pierwszy z nich został skierowany do wspólników i właścicieli biur rachunkowych. Przyjęto, że prowadzone badania będą miały charakter ankiety bezpośredniej. Łącznie nawiązano kontakt ze 100 biurami rachunkowymi, z czego w 65 przypadkach właściciele lub wspólnicy tych podmiotów zgodzili się na udział w badaniu. Przekazano łącznie 66 kwestionariuszy ankiet (w jednym biurze działającym jako spółka cywilna przekazano dwa kwestionariusze, po jednym dla każdego ze wspólników), z czego - po wielu prośbach i telefonach - otrzymano zwrot 37 ankiet, co daje wynik zwrotności wynoszący 56%. Po weryfikacji otrzymanych materiałów wszystkie kwestionariusze zakwalifikowano do ostatecznej analizy.

Kolejną częścią procesu badawczego było przeprowadzenie badań wśród *właścicieli i kadry menedżerskiej małych i średnich przedsiębiorców*, będących klientami biur rachunkowych analizowanych w poprzednim etapie. W tym celu przygotowano drugi kwestionariusz ankiety. W tym etapie wykorzystano warstwowy dobór próby, a ankiety dla przedsiębiorców były przekazywane za pośrednictwem biura rachunkowego. Każdemu z biur, które zgodziły się na wzięcie udziału w badaniach przekazano od 2 do 30 ankiet dla klientów, w zależności od deklaracji właściciela biura rachunkowego odnośnie zaangażowania swoich klientów w proces badawczy.

Łącznie przekazano biur rachunkowym 321 kwestionariuszy ankiet dla małych i średnich przedsiębiorców, z czego otrzymano zwrot 113 ankiet, co daje wynik zwrotności wynoszący 35%. Po weryfikacji otrzymanych materiałów 3 kwestionariusze zostały odrzucone z powodu rażących braków w udzielanych odpowiedziach i w rezultacie do ostatecznej analizy zakwalifikowano 110 kwestionariuszy ankiet od małych i średnich przedsiębiorców.

W badaniach wzięło udział 37 właścicieli biur rachunkowych oferujących stałą obsługę zewnętrzną dla małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie rachunkowości lub doradztwa podatkowego. Właścicielkami biur były w większości kobiety (54% respondentów), większość badanych osób była w wieku powyżej 40 lat (70%). Właściciele biur rachunkowych w zdecydowanej większości legitymują się wykształceniem wyższym (76% respondentów), przede wszystkim w kierunkach ekonomicznych.

Zdecydowana większość analizowanych biur rachunkowych to najmniejsze podmioty gospodarcze, mikro firmy zatrudniające w 2005 roku od 1 do 9 pracowników. Stanowiły one 86% próby badawczej. W tej grupie zdecydowanie najwięcej było jednak podmiotów zatrudniających od 1 do 5 pracowników, które stanowią 78% próby. Wśród ankietowanych biur jedynie 2 podmioty stanowiły firmy małe, zatrudniające do 49 osób. Wszystkie podmioty spełniają przy tym definicję mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, również z uwzględnieniem kryterium przychodowego,

bilansowego i niezależności własnościowej podmiotu. Badane biura rachunkowe najczęściej deklarują lokalny (32%) i regionalny (46%) zasięg działania rynkowego. 46% biur rachunkowych biorących udział w badaniach legitymuje się uprawnieniami do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych (certyfikat księgowy), 41% podmiotów posiada uprawnienia doradcy podatkowego, natomiast 13% - oba rodzaje uprawnień. Zdecydowana większość dostawców outsourcingowych posiada również obowiązkowe ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Charakterystyka badanych biur rachunkowych została przedstawiona w tabeli 1. Biura rachunkowe, które wzięły udział w badaniach mają podpisane umowy o prowadzenie spraw księgowo-rachunkowych łącznie z 1660 małymi i średnimi przedsiębiorstwami.

Tabela 1. Charakterystyka biur rachunkowych biorących udział w badaniu

Rok założenia firmy	Procent	Forma organizacyjna	Procent
do 1990	3,0%	osoba fizyczna	84%
1991 – 1995	44,5%	spółka cywilna	5%
1996 – 2000	44,5%	sp. z o.o.	11%
2001 – 2005	8,0%		
Wielkość biura	Procent	Obszar działania	Procent
bez pracowników	8%	lokalny	32%
mikro	86%	regionalny	46%
mała	6%	krajowy	22%
Posiadane uprawnienia	Procent	Ubezpieczenie OC biura	Procent
doradca podatkowy	41%	posiada	92%
certyfikat księgowy	46%	nie posiada	8%
oba rodzaje	13%		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań

W trakcie prowadzonych prac badawczych przeprowadzono również ankiety w 110 małych i średnich przedsiębiorstwach, które powierzyły prowadzenie swoich spraw księgowo-podatkowych na rzecz powyżej scharakteryzowanych biur rachunkowych. Większość badanych przedsiębiorców to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (68% respondentów). Wśród innych form organizacyjno prawnych analizowanych przedsiębiorstw występowały spółki cywilne (20%), założone najczęściej przez 2 wspólników, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (9%), w tym przypadku najczęściej 2 lub 3 osobowe, spółka jawna, spółka akcyjna oraz stowarzyszenie (po 1%).

Respondentami byli tu właściciele lub menedżerowie zarządzający przedsiębiorstwem w imieniu i na rzecz właścicieli. W badaniach wzięło udział 103 właścicieli przedsiębiorstw i 3 menedżerów najemnych. (4 respondentów nie określiło swojej relacji do zarządzanych zasobów). Bezpośrednie reprezentowanie

firm przez właścicieli jest charakterystyczne dla sektora MŚP, w którym z reguły istnieje jedność własności i zarządzania w przedsiębiorstwie oraz nacechowanie społecznej struktury przedsiębiorstwa przez osobę właściciela. W badaniach wzięli udział przede wszystkim mężczyźni (63%), osoby w wieku 41-50 lat (43%), z wykształceniem średnim (47%).

Zdecydowana większość badanych przedsiębiorstw to mikro przedsiębiorstwa, spełniające kryteria z ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, uwzględniając również kryterium przychodowe i bilansowe oraz niezależności właścicielskiej podmiotu. Stanowią one 86% analizowanych podmiotów, z tym, że w tej grupie dla potrzeb analiz wyodrębniono przedsiębiorstwa prowadzące działalność bez zatrudniania pracowników (14%). W dalszych analizach, z powodu małej liczby średnich przedsiębiorstw, dokonano połączenia firm małych i średnich w jedną grupę małych/średnich podmiotów.

Badane podmioty działają przede wszystkim w sektorze usług (35%) oraz handlu i produkcji (po 27%). Są to w dominującej części firmy o niewielkim zasięgu działania, aktywne na rynku lokalnym (38%). Badane podmioty w większości prowadzą ewidencję księgową w formie podatkowej księgi przychodów i rozchodów (71%) oraz ksiąg handlowych (19%). Zdecydowana większość przedsiębiorstw jest także podatnikami podatku od towarów i usług (95%). Charakterystykę badanych przedsiębiorstw przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Charakterystyka małych i średnich przedsiębiorstw biorących udział w badaniu

Rok założenia firmy	Procent	Forma organizacyjna	Procent
do 1990	16%	osoba fizyczna	68%
1991 - 1995	31%	spółka cywilna	20%
1996 - 2000	31%	spółka jawna	1%
2001 - 2005	22%	sp. z o.o.	9%
		spółka akcyjna	1%
		stowarzyszenie	1%
Wielkość firmy:	Procent	Sektor działania:	Procent
bez pracowników	14%	handel	27%
mikro	72%	usługi	35%
mała	12%	produkcja	27%
średnia	2%	budownictwo	11%
Obszar działania rynkowego:	Procent	Opodatkowanie/ ewidencja księgową:	Procent
lokalny	38%	karta podatkowa	1%
regionalny	24%	ryczałt	9%
krajowy	26%	PIT – KPiR	71%
międzynarodowy	11%	PIT – księgi handlowe	9%
zagraniczny	1%	CIT – księgi handlowe	10%

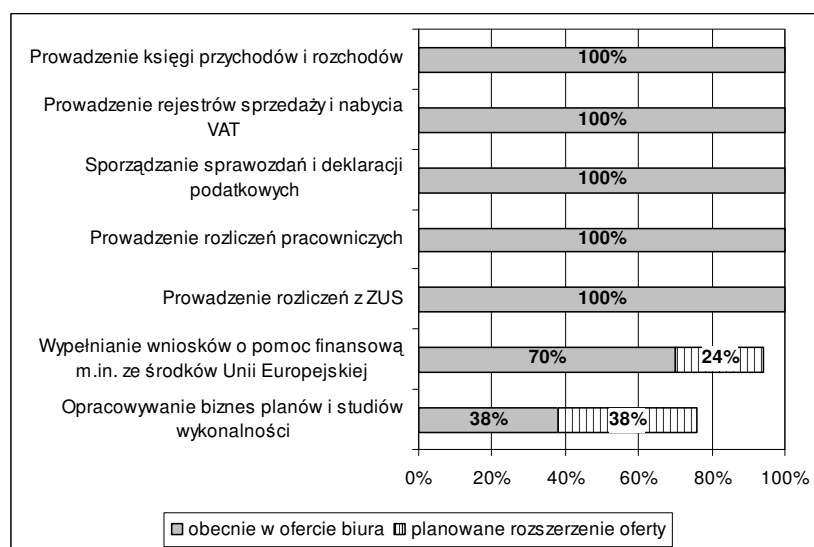
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań

Charakterystyka badanego środowiska biur rachunkowych oraz kooperujących z nimi małych i średnich przedsiębiorców wskazuje, iż współpraca ta dotyczy przede wszystkim najmniejszych podmiotów gospodarczych, firm mikro wielkości.

Wyniki badań empirycznych

W badaniach poddano analizie ofertę obsługi zewnętrznej ze strony biur rachunkowych z uwzględnieniem usług pozwalających wykorzystać efekty wynikające z procesu integracji. W ofercie wszystkich badanych dostawców outsourcingowych znajdują się przede wszystkim usługi bezpośrednio związane z funkcją rachunkowości i doradztwa podatkowego, takie jak prowadzenie księgi przychodów i rozchodów, sporządzanie deklaracji podatkowych, czy prowadzenie rejestrów sprzedaży i nabycia dla potrzeb VAT. W znacznym stopniu w ofercie występują jednak również usługi nie związane bezpośrednio z tym obszarem. 70% badanych biur rachunkowych oferuje wsparcie przy wypełnianiu wniosków o pomoc finansową, między innymi z funduszy Unii Europejskiej. Należy zwrócić uwagę, iż dalsze 24% podmiotów zamierza rozszerzyć swoją ofertę w okresie najbliższych 2-3 lat o takie usługi. Znacznie mniej dostawców oferuje obecnie pomoc przy sporządzaniu biznes planów lub studiów wykonalności, jednak aż 38% podmiotów zamierza rozwinąć swoje możliwości w tym kierunku. Zakres oferty badanych biur rachunkowych oraz kierunki jej rozszerzania w okresie najbliższych 2-3 lat przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1. Zakres obecnej oferty badanych biur rachunkowych i perspektywy jej rozszerzenia

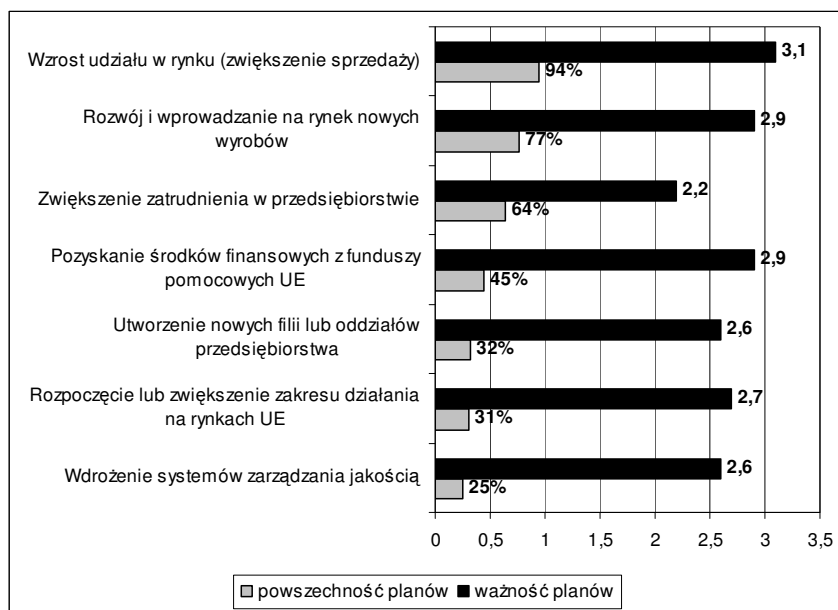
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań

Wypełnianie wniosków o pomoc finansową oraz opracowywanie biznes planów staje się często podstawowym narzędziem umożliwiającym pozyskanie środków niezbędnych w procesie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Jest to funkcja szczególnie ważna w aspekcie pozyskiwania pomocy z funduszy Unii Europejskiej. Chociaż elementy te nie występują powszechnie w obecnej ofercie badanych biur rachunkowych, korzystnym wydają się liczne deklaracje biur rachunkowych odnośnie rozszerzenia oferty w tym kierunku. Może to w znaczący sposób wzmocnić rolę biur rachunkowych w procesie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w perspektywie najbliższych kilku lat.

W badaniu zapytano respondentów z grupy małych i średnich firm o przyszłe plany rozwojowe ich przedsiębiorstw w perspektywie 3-5 lat. Określali oni ponadto ważność planowanych kierunków rozwoju w skali od 1 (bardzo niska ważność kierunku rozwoju) do 4 (bardzo ważny plan rozwojowy) oraz wskazywali, czy oczekują pomocy ze strony biura rachunkowego w realizacji tych planów.

Zdecydowanie najwięcej respondentów z grupy małych i średnich przedsiębiorstw planuje w okresie najbliższych 3-5 lat zwiększyć swój udział w rynku poprzez zwiększanie sprzedaży (na ten kierunek rozwoju wskazało 94% przedsiębiorców). Jest to jednocześnie najważniejszy kierunek rozwojowy ze wszystkich zaproponowanych w ankiecie wariantów. Korzystnym, ważnym kierunkiem rozwoju są również plany wprowadzania na rynek nowych produktów oraz zwiększenie zatrudnienia w przedsiębiorstwie.

Rysunek 2. Wybrane plany rozwojowe badanych małych i średnich przedsiębiorstw

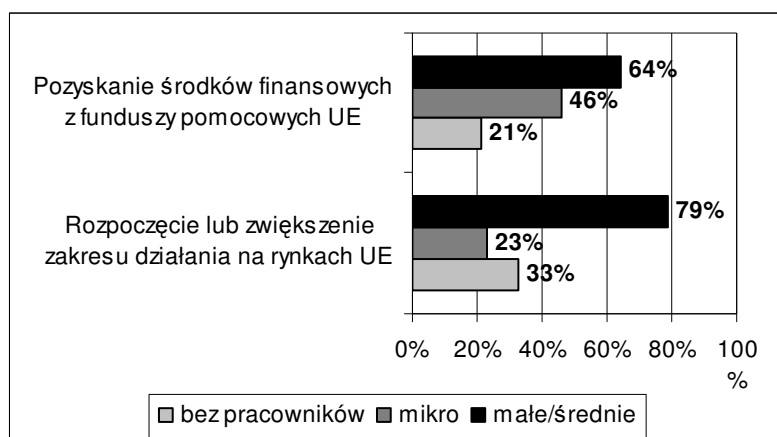

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań

Ważnym zamiarem rozwojowym badanych przedsiębiorstw, choć nie tak powszechnym jak poprzednie kierunki, jest również pozyskanie środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, pozwalających między innymi na dokonanie kosztownych inwestycji infrastrukturalnych i zwiększenie konkurencyjności podmiotów. Stosunkowo niewielka liczba badanych przedsiębiorców planuje takie przedsięwzięcia, jak rozwój organizacyjny w postaci utworzenia nowych oddziałów, wejście na rynki Unii Europejskiej, czy wdrożenie systemów zarządzania jakością. Wybrane, przyszłe plany rozwojowe badanych firm z sektora MŚP przedstawiono na rysunku 2.

Analiza wybranych planów rozwojowych związanych z efektami integracji z Unią Europejską z punktu widzenia wielkości firmy wskazuje, iż większe przedsiębiorstwa częściej planują zarówno pozyskanie finansowania z funduszy pomocowych UE, jak również rozpoczęcie lub zwiększenie zakresu działania na jednolitym rynku europejskim. Wybrane przyszłe plany rozwojowe badanych przedsiębiorstw związane z możliwościami wynikającymi z procesu integracji, z punktu widzenia ich wielkości przedstawiono na rysunku 3.

Rysunek 3. Wybrane plany rozwojowe badanych firm sektor MŚP z punktu widzenia ich wielkości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań

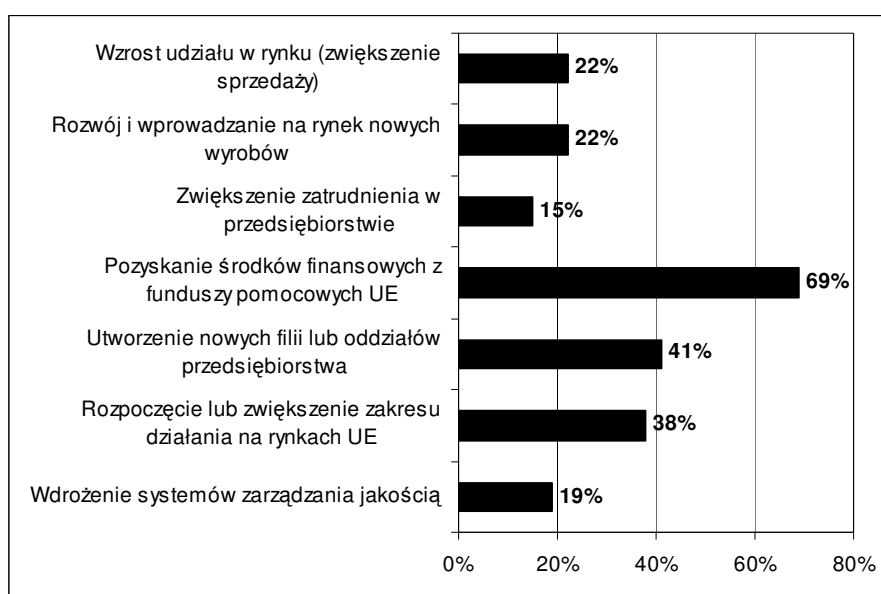
W ankiecie dla firm sektora MŚP zapytano również, czy przedsiębiorcy oczekują od dostawców outsourcingowych w zakresie rachunkowości i doradztwa podatkowego pomocy w realizacji wyżej określonych kierunków rozwoju. Mali i średni przedsiębiorcy biorący udział w badaniach oczekują od biur rachunkowych pomocy przede wszystkim w zakresie pozyskiwania finansowania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej (na pomoc ze strony biura wskazało tu 69% respondentów planujących to przedsięwzięcie), tworzenia nowych filii

bądź oddziałów przedsiębiorstwa, a także rozpoczęcia lub zwiększenia intensywności działań rynkowych na rynku europejskim.

Najważniejsze kierunki pomocy ze strony biur rachunkowych miałyby zatem wspierać przedsięwzięcia rozwojowe mniej powszechne wśród przedsiębiorców, jednak o stosunkowo dużym znaczeniu dla respondentów z sektora MŚP. Niewielka liczba przedsiębiorców oczekuje natomiast pomocy w najbardziej powszechnych i najważniejszych planach rozwoju, dotyczących takich dziedzin, jak zwiększanie sprzedaży, wprowadzanie nowych wyrobów i usług oraz zwiększenie zatrudnienia w przedsiębiorstwie.

Zakres oczekiwań właścicieli i menedżerów małych i średnich przedsiębiorstw planujących określone działania rozwojowe w zakresie pomocy ze strony biur rachunkowych przedstawiono na rysunku 4.

Rysunek 4. Zakres oczekiwań małych i średnich firm planujących określone działania rozwojowe w zakresie pomocy ze strony biur rachunkowych w ich realizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań

Z drugiej strony w badaniach poddano analizie gotowość biur rachunkowych do pomocy swoim klientom w realizacji powyższych planów rozwojowych. W ankiecie skierowanej do właścicieli tych podmiotów respondenci oceniali, czy ich biuro byłoby w stanie (obecnie lub w przyszłości) pomóc małym i średnim przedsiębiorcom w realizacji wyżej określonych zamierzeń.

Okazuje się, iż badane biura rachunkowe deklarują szeroki zakres pomocy w tych kierunkach rozwoju swoich klientów, w których mali i średni przedsię-

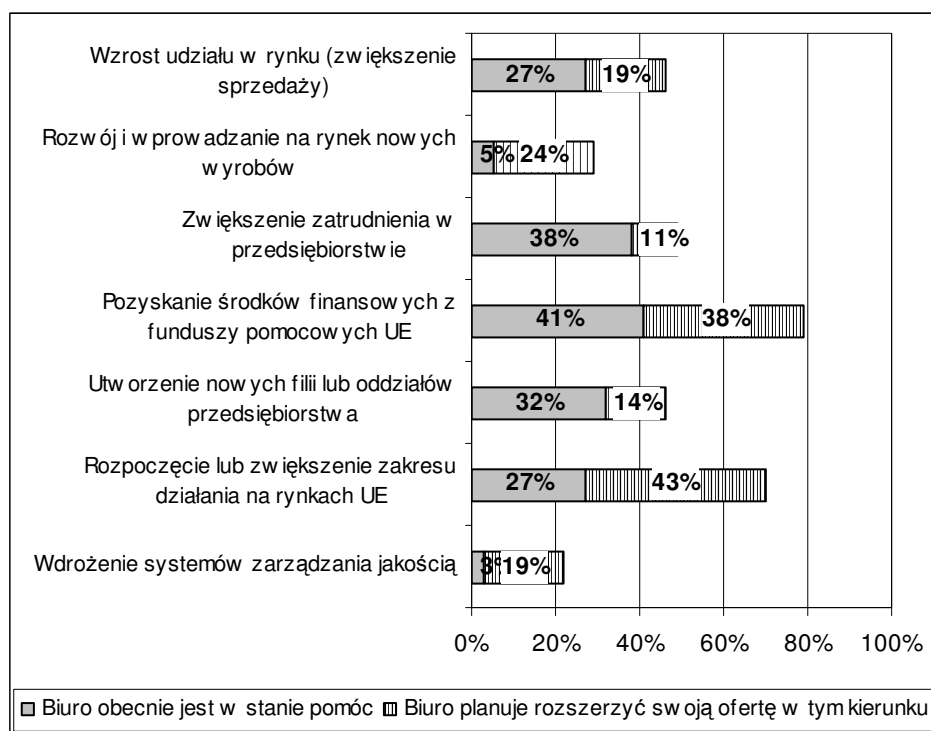
biocy w największym stopniu oczekuj wsparcia od swoich outsourcingowych partnerów. Dotyczy to przede wszystkim takich działań, jak:

- pozyskiwania środków finansowych z funduszy pomocowych Unii Europejskiej,
- tworzenia nowych filii bądź oddziałów przedsiębiorstwa,
- rozpoczęcia lub zwiększenia zakresu działania na rynkach UE.

Oprócz bieżącej gotowości do pomocy w tych działańiach, biura przewidują zwiększenie tu swojej aktywności i zdolności pomocowych, zwłaszcza w zakresie wsparcia obejmującego działałność proeuropejską, szczególnie wazn w aspekcie zwiększania konkurencyjności, siły rynkowej i innowacyjności polskiego sektora MŚP.

Deklarowane moźliwosci pomocy ze strony biur rachunkowych w realizacji planów rozwoju swoich klientów przedstawiono na rysunku 5.

Rysunek 5. Obecne i przewidywane moźliwosci pomocy ze strony biur rachunkowych w przykładowych kierunkach rozwoju swoich klientów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań

Badając aktywność dostawców outsourcingowych w procesie wsparcia dla realizacji planów rozwojowych swoich klientów poddano również analizie

oczekiwania przedsiębiorców i możliwości biur rachunkowych w zakresie stosowania konkretnych działań pomocowych w realizacji kierunków rozwoju.

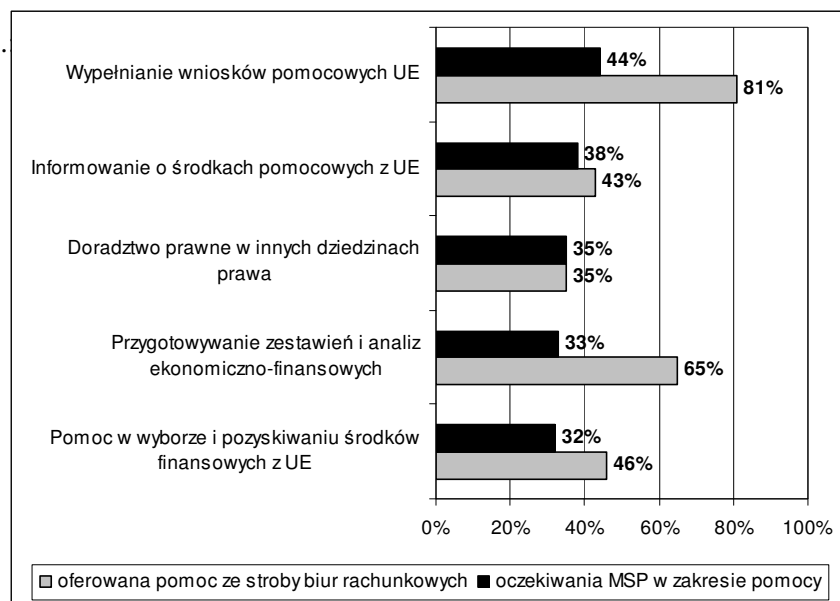
Respondenci z sektora MŚP wskazali, że w zakresie pomocy ze strony biur rachunkowych w realizacji wyżej wymienionych kierunków rozwojowych oczekują przede wszystkim doradztwa podatkowego w realizacji planu (na te działania wskazało 78% respondentów z sektora MŚP) oraz wypełniania wniosków pomocowych Unii Europejskiej (oczekiwane przez 44% przedsiębiorców), a także informowania o środkach pomocowych z funduszy europejskich.

Wśród innych działań, których realizacji mogą w znacznym stopniu oczekiwać klienci można wymienić:

- doradztwo prawne w innych dziedzinach prawa (np. prawa gospodarczego, cywilnego),
- przygotowywanie zestawień i analiz ekonomiczno-finansowych, np. dla potrzeb planów działalności gospodarczej lub rachunkowości zarządczej,
- pomoc w wyborze i pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania, np. z banków, funduszy pożyczkowych, lub środków pomocowych UE.

Zakres oczekiwań badanych przedsiębiorców odnośnie działań pomocowych w planach rozwoju oraz poziom gotowości biur rachunkowych do ich realizacji przedstawiono na rysunku 6.

Rysunek 6. Zakres oczekiwań badanych przedsiębiorców odnośnie działań pomocowych w planach rozwoju oraz poziom gotowości biur rachunkowych do ich realizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań

Biura rachunkowe powinny być zatem przygotowane aby pomagać swoim klientom w realizacji działań prorozwojowych, wynikających z efektów integracji z Unią Europejską. Dotyczy to przede wszystkim procesu pozyskiwania środków finansowych z funduszy pomocowych oraz prowadzenia działalności rynkowej na jednolitym rynku europejskim.

Podsumowanie

Przedstawione powyżej wyniki badań ankietowych świadczą o istotnej roli biur rachunkowych w zakresie wykorzystania możliwości wynikających z integracji europejskiej dla małych i średnich przedsiębiorstw. Prowadzone analizy upoważniają do sformułowania wniosków szczegółowych zaprezentowanych poniżej:

1. W ofercie biur rachunkowych dominują usługi związane bezpośrednio z realizacją funkcji rachunkowości i doradztwa podatkowego. Badane podmioty planują rozszerzenie oferty swoich usług. Szczególnie korzystny jest tu fakt, że planują rozwinąć ofertę w stronę takich usług jak przygotowywanie planów działalności gospodarczej oraz wniosków o pomoc finansową z UE, co może zapewnić istotne korzyści i umożliwić rozwój firm sektora MŚP wynikający z efektów integracji europejskiej.
2. Niemal połowa badanych przedsiębiorców planuje pozyskać środki finansowe z funduszy pomocowych UE. Celem 31% ankietowanych jest również rozpoczęcie lub zwiększenie zakresu działania rynkowego na terenie UE. Wielu małych i średnich przedsiębiorców oczekuje przy tym pomocy ze strony swojego biura rachunkowego w realizacji powyższych kierunków rozwoju, szczególnie w zakresie pozyskiwania finansowych środków pomocowych.
3. Badane biura rachunkowe deklarują pomoc swoim klientom w realizacji powyższych kierunków rozwoju. Choć obecnie mniej niż połowa dostawców jest w stanie zaoferować działania wspierające, to jednak w najbliższym czasie zdecydowana większość biur rachunkowych zamierza posiadać w swojej ofercie usługi wspierające działania wynikające z efektów integracji europejskiej.
4. Ponad 80% biur rachunkowych biorących udział w badaniach oferuje konkretną pomoc przy wypełnianiu wniosków o pomoc europejską. W mniejszym stopniu są one w stanie informować o środkach pomocowych z UE oraz pomóc w wyborze i pozyskaniu europejskich środków finansowych. W tym przypadku jednak mniej niż połowa przedsiębiorców planujących wykorzystać szanse wynikające z integracji zamierza zwrócić się do biur rachunkowych z prośbą o pomoc.

W celu zwiększenia atrakcyjności swojej oferty biura rachunkowe powinny zatem informować swoich klientów o możliwościach skorzystania z pomocy

w zakresie pozyskiwania środków pomocowych z UE oraz zwiększania zakresu działań na jednolitym rynku europejskim.

Wydaje się, iż w przypadku niewystarczających możliwości lub zakresu oferty biura rachunkowe mogą próbować nawiązać kontakty z innymi podmiotami realizującymi pomoc dla sektora MŚP w celu zabezpieczenia wyżej zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych małych i średnich przedsiębiorstw.

Literatura

- [1] **Bieniek-Koronkiewicz E., Sieńczyło-Chlabicz J.:** *Działalność gospodarcza i przedsiębiorca na gruncie ustawy prawo działalności gospodarczej*, „Przegląd Prawa Handlowego”, nr 04/2000, str. 17.
- [2] **Dzierżanowski W., Stachowiak M.:** *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 1999-2000*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2001.
- [3] **Janiuk I.:** *Strategiczne dostosowanie polskich małych i średnich przedsiębiorstw do konkurencji europejskiej*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2004.
- [4] **Jankiewicz S.:** *Instytucje wspomagające rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, a oczekiwania przedsiębiorców (na przykładzie aglomeracji poznańskiej)*, „Polityka Gospodarcza”, nr 4/2000, str. 45.
- [5] **Lachiewicz S., Załączny A.:** *Analiza sektora małych i średnich przedsiębiorstw według kryterium formy własności i liczebności zatrudnienia (na przykładzie województwa łódzkiego)*, „Organizacja i Zarządzanie – Zeszyty Naukowe Politechniki Łódzkiej”, nr 30/1998, Politechnika Łódzka 1998, str. 53.
- [6] **Odorzyńska E.:** *Kategoria małych i średnich przedsiębiorstwa w krajach Europy*, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa”, nr 3/2000, str. 9.
- [7] **Piasecki B. (red.):** *Polityka rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w państwach Centralnej i Wschodniej Europy*, Komitet Organizacyjny XIX ISBC, Warszawa 1992.
- [8] *Ustawa z dnia 5 lipca 1996 o doradztwie podatkowym*, Dz. U. 1996 Nr 102, poz. 465 z późn. zmianami.
- [9] **Zieliński J.:** *Outsourcing doradztwa podatkowego i rachunkowości: trafna decyzja*, Forum Doradców Podatkowych, Kraków 2001.

Źródło:

Matejun M., Pomoc ze strony biur rachunkowych dla firm sektora MŚP w zakresie pozyskiwania funduszy pomocowych i działalności na rynkach UE, [w:] Otto J., Stanisławski R. (red.), Wspieranie rozwoju MŚP na Jednolitym Rynku Europejskim, Tom II, Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, Łódź 2006, s. 45-59.